

*Volum apărut la aniversarea
a 75 de ani ai autorului
sub egida
Muzeului Național
al Literaturii Române,
cu sprijinul
Asociației Publicațiilor Literare
și Editurilor din România
(APLER)*

Dinu Flămând

Scaun la fereastră

*Lisabona – jurnal de carantină
2020 – 2021*

I	[Cu numai doi kilometri pe zi avansa crede-se...]	7	XVI	[Dam să dau colțul străzii tot gândindu-mă cum...]	50
II	[De două zile Pedro nu mai are voie să vândă în tavernă...]	13	XVII	[Iubita mea poate și nu poate să (mai) existe...]	51
III	[S-a aflat că vorbind de la om la om...]	14	XVIII	[Sigur că naivitatea ei era diletantă...]	52
IV	[Numai de tine nu mă așteptam să dau în acest cartier...]	19	XIX	[Mă trezesc după miezul nopții brusc...]	53
V	[Dis-de-dimineață Pedro și-a luat nevasta...]	24	XX	[Iată că unele lenevoase cuvinte...]	54
VI	[Din Amazonia până la Lisabona imaginile fac...]	26	XXI	[„...cum o crești, așa o ai”... mai mult decât o...]	57
VII	[Inexplicabil e sentimentul prezenței...]	27	XXII	[Nu știu dacă aici și acum este locul și chiar momentul...]	59
VIII	[Îmbrățișa lampa să citească mai bine...]	28	XXIII	[Delectabile întâlniri cu poezii din masiva <i>Anthologie</i> ...]	60
IX	[Pe atunci încă nu era închis din cauză de Covid...]	29	XXIV	[În mod sigur Aristotel nu credea că <i>mimesis</i> -ul...]	64
X	[Îmi pun masca înainte să închid ușa...]	32	XXV	[A murit poetul Joan Margarit în Barcelona...]	66
XI	[Zidurile au început să se descojească...]	38	XXVI	[Mă hotărâsc să mă duc la Lobo Antunes...]	68
XII	[Firește că norii continuau să modifice chipul cerului...]	42	XXVII	[Devin indulgent față de toate ticăloșiile...]	70
XIII	[Chiar nu mă așteptam să-mi apară tot ei...]	43	XXVIII	[Vin pe masă nu și soare-n ferestre...]	72
XIV	[Largul Pieții Camões – numai bun să călătorești...]	46	XXIX	[Instinctul frigului când se retrage subit...]	76
XV	[Aveam eu o bănuială deci până la urmă m-am dus...]	48	XXX	[„ <i>La poésie va sauver le monde!</i> ” îl aud...]	77

Lista ilustrațiilor

Amadeo de Souza-Cardoso (1887-1918)

XXXI	[Nu se mai ține la Paris Salonul Agriculturii...]	78
XXXII	[Șaisprezece tone de cocaină dibuite-n Hamburg...]	80
XXXIII	[În curând vor începe să curgă seve din țâțele...]	81
XXXIV	[„Ca Islande caste – norii”... din aburi de-argint...]	84
XXXV	[Cumpăr un fruct copt de mango în care...]	85
XXXVI	[Cu ce să-mi fie mai apropiat imbecilul postmodern...]	92
XXXVII	[Cum să le predici chiar peștilor?!...]	97
XXXVIII	[De ce să fie sexul organul damnării noastre...]	103
XXXIX	[Din nou despre cum stă viața în mine... poate și...]	106
XL	[Pe scaun în fața ferestrei deschise așteptând...]	108
Amadeo		109
Primăvară bucureșteană (Addenda)		114
Despre autor		117

1906	[Amadeo împreună cu Manuel Laranjeiro]	5
1908	[Cafenea pariziană]	6
1917	[Intrare]	12
1915	[Ferestre și intrânduri]	18
1910	[Fără titlu]	22-23
1911	[Țopăitorii]	30
1912	[Înainte de Corrida]	40-41
?	[Femeia]	56
1913	[Fată cu garoafe]	58
1912	[Prințul și haita lui de vânătoare]	62
1912	[Don Quijote]	74-75
1912	[Moțiune]	82-83
1912	[Tigrul]	90-91
1911	[Saltul iepurelui]	96
1913	[Cap]	102
1912	[Saltul elansat al cerbului]	110-111

Fotografii din arhiva autorului:

Pagina 69 - Cu Lobo Antunes, în biblioteca acestuia de la Lisabona

Pe coperta 4 - Pe vreme de pandemie în celebra cafenea literară

A Brasileira din cartierul Chiado, la Lisabona

I

Cu numai doi kilometri pe zi avansa crede-se
infecția ciumei pe la 1350 – îndeobște adusă
atunci pe drumul mătăsii dar și răspândită
de nave prin porturi unde șobolanii și purecii
cu precădere asigurau socializarea

ca și acum unii fugeau spre biserici
cerând îndurarea divină (și ea limitată
când legea numerelor mari intră în funcțiune)

în timp ce alții mai degrabă nepăsători
cu berea și vinul prin lupanare și prin taverne
lași încercau să uite de ei înșiși
sau de o fericire promisă la paștele cailor
după marea stingere

însă
grăbiți să strângă în traista lor ai zice
unele desfătări ale simțurilor care deși trecătoare
aduc cât de cât alinarea
și te mai ascunzi în tine de grozăvia lumii...

Între *orate fratres* și *carpe diem* nu era
prea greu de ales pentru unii care latina o buchiseau
însă toți ceilalți nu știau mai degrabă cum să-și găurească
sufletul și din el să stoarcă puroiul spaimelor
fiindcă de jur-împrejur erau stivuite cadavrele
și nici pământul nu se mai lăsa săpat.

Niciun răspuns venit din ceruri
nicio explicație dinspre soarele roșu ce continua
să ducă zilele omului dincolo de zare
și nici nu se știa de ce devenise mai neagră
ca moartea viața...

Estimp șarlatanii (și corul inevitabil al inocenților)
îl arătau cu degetul pe străinul sosit în port
sau pe vecinul ieșit din adâncul pădurii
și pe nedrept
în femeia cu semn din naștere pe obraz denunțau
un demon fiindcă precis făcea vrăji cu scuipat
de broască

idiotenția cea mai contagioasă
se răspândea de la om la om iar ura
în pivnița casei încolțea ca tuberculi
teroarea colectivă devenise copac
frunzos în piața publică și întuneca toate mințile
fiindcă nimic nu se mai explica.

Iată că pe atunci Newton fugit din Cambridge
ascuns la ferma părintească sperând că ciuma
nu avea harta ținutului său natal și-l va ocoli
își domolește singurătatea calculând
modelul de propagare-a epidemiei

...așa ne-am procopsit cu ecuațiile diferențiale
iar ele măcar explică înmulțirea virusurilor
deși nu vindecă.

Însă
incomparabil de mult am câștigat între timp
cu viteza avioanelor și cu trenurile rapide
ba chiar și cu trotinetele așadar acum
multiplicarea acestor virusuri pornește bazic de la circa
opt mii de milioane de oameni!

Moartea s-a îngrășat nespus în proporție
exponențială și mondială dar tot nu știm
ce se întâmplă la un metru de noi
și tremurând îndărătul ferestrelor noastre
închise bănuim numai că vâjâie-n stradă
și chicotesc nerăbdătoare cohorte de virusuri
să ne vadă ieșiți afară...

A mai trecut ceva vreme până să-i prindem
sub lentila ochiului mărită de microscop
pe acești agenți secreți ai destinului
dar tot nu pricepem cum de se metamorfozează
și devin atât de inventivi în malignitatea lor
cu un pas înaintea strategiilor noastre
mai totdeauna
ei – nimicul nimicului în ființa lor
și trăind doar din viețile noastre parazitare
de unde își sug energia cameleonice
a unei paradoxale diversități programată
de cine oare?

Și tot nu devine limpede cum de viața
admite această caricatură de viață
care distruge viața și golește de conținut
energia curajoasei vieți ce își spune viață

... cea îndreptățită la existența ei
fiindcă are conștiința viului și autopercepție
în perspectiva chiar irațională a viitorului
pe o asimptotă de presupusă eternitate
în insolenta iluzie exprimată chiar de
înfumurarea de a fi viu...

Iar acum citesc într-un ziar spaniol că aceleași perfide virusuri
ca aricii de mare ascunși în aer și în nările noastre
și sub lepezile respirației noastre sau lipiți pe mânerul ușilor
pe cotoarele cărților pe tubul de ruj al femeilor
poate chiar și sub casca motocicliștilor
sau pe mingile intelectualilor fotbaliști
și-ar fi inventat chiar un camuflaj
– cum ai zice un înveliș de zahăr – să neutralizeze
bravii noștri anticorpi
cei de veghe prezenți
în noi ca niște santinele esențiale...

Așa că deseori sistemul nostru de apărare e păcălit
când năvălitorii tocmai găsesc deschise
nările noastre și rezervoarele noastre de lacrimi
la colțul ochilor... sau rănile noastre din suflet...
Iar cercetătorii cei muți în care mai toată lumea
își pune speranțele dar nimeni nu îi cunoaște
fiindcă ei nu sunt nici forumiști nici vegani
nici negaționiști și nici complotiști trumpiști
nici combatanți internaționaliști nici defetiști
și nici activiști pentru cauza frunzelor
și nici n-au inventat vreo platformă
unde să se adune adepții asfințiturilor de vineri
sau membrii vreunui club de colecționari
de scoici din pleistocen... ei
trebuie să găsească o pensetă un bisturiu ceva
o substanță care să denunțe perfidia acestor virusuri
să le venim de hac și să le putem extrage din noi cel puțin
o vreme cât să ne ținem EURO 2020 măcar
în 2021 și festivalul de la San Remo
și Olimpiada la Tokio ori la Guadalajara
mexicană în acel minunat târg de carte...

să ne luăm vacanțele înapoi
că nu se mai poate și chiar nu se mai poate trăi dărdâind
la gândul că moartea se plimbă pe străzi și fluieră
a pustiu iar legiunile virusurilor ne atacă-n pica
și se aude deja prima trâmbiță a Apocalipsei – vai!

Vai de noi când vechile generații
de virusuri de pe vremea mamuților îngropați
în tundra siberiană care tocmai se dezmoștește
se vor trezi... Să fie dezghețul permafrostului
chiar Apocalipsa? Dar cine își mai răcnește acum
mânia spre norii cerului...

Prin Praça das Flores la Lisabona trec spre seară cam oblic.
Cârciumile din jur au deschis câte un geam spre stradă
poți cumpăra o bere o cafea un pahar de vin
sau un bol de supă făcută în casă. Nu ai voie să stai
pe bănci în parc. Scot o parte a măștii să beau o înghițitură
de vin de Porto. Pe trotuarul de peste drum trece alt om
mascat. Mă privește cu un amestec de spaimă
și reprobare.

II

De două zile Pedro nu mai are voie să vândă în tavernă
nici vin nici bere și nici cafea – totul doar la pachet
noroc că nevasta lui gătește dimineața invariabil
feluri regești de mâncare plus prăjiturile
și pâinile de rigoare.

Vreau din toate câte puțin

chiar m-am îngrășat
dau „bom dia” „bom dia” și-i fac lui Pedro cu ochiul
se înțelege că râdem pe înfundate de mustăciosul scund
Nuno ce reazemă zidurile până la închidere
doar că acum nu mai are prima lui cerveja la ora 11
și nici pe cea de la 12 și nici paharele cu vin
imediat după prânz cu zugravii care forfotesc
prin apartamentele din Praça das Flores
(deși unii ascunși după tomberoane tot plimbă sticle).

Se pare că mustăciosul are o mică pensie
dar mai ajută la cărat saci și mai ține în lesă câinii
când intră stăpânii lor să-și cumpere pâine – altfel
a perfecționat un aproape imperceptibil balans
de pe-un picior pe altul ca apele mai la vale pe Tejo
și molfăie ceva englezește cu turista permanentă
de peste drum
îi urcă sacoșele la etajul trei uitând constant
și ziua și luna și chiar și anul în care suntem

ca noi toți ceilalți
să o spunem
la urma urmei...

S-a aflat că vorbind de la om la om
și față în față unul cu celălalt
mai mare e posibilitatea de a ne contamina
reciproc decât dacă i-am strănuta
interlocutorului chiar în față. Căci vorbindu-i
direct e ca și cum ai trage cu mitraliera în el
în vreme ce strănutul e numai explozie
de grenadă ce împrăștie schije-n toate părțile
deci microbii se mai înfig în iarbă și-n varul zidurilor;

nu se precizează ce fel de cuvinte țintesc mai bine
nici natura sau conținutul celor mai penetrante
și mai contaminante
dar trebuie să acceptăm cu onestitate
că în cazul acestor posibile otrăviri
cuvintele nu transportă neapărat
vreun agent patogen
ci mai degrabă o perfidie

care în jetul predicativ devine
o infecție indirectă și ambiguitatea
ce cărăușește cuvintele nefiind s-ar zice
în intenția vorbitorului ci poate doar
ca un plan ascuns al destinului;

deci se întâmplă că biata locuțiune
duce un amestec de cuvinte și virusuri
ca praful de pușcă în căutarea scântei;

iar dacă aerul conține și unele cuvinte
gravide de înțeles
nefastă rămâne mai mult partea cea ne-semantizată
parazitând omul în momentul contagiunii
poate și prin energia predicativă
care alcătuiește Lumea!

Inutil să vă spun că Realul nu ne interesează
cât timp încă nu devine o Lume în totul ei
tocmai de limbaj ordonată și dându-ne astfel dreptul
să jonglăm de la unul la altul fundamentale
categorii pe care le pricepem la fel cu toții
și la fel le utilizăm
tocmai prin intermediul structurii predicative

fiindcă altfel nu am avea cum să ne înțelegem
chiar dacă nu ne certăm și nici nu ne contrazicem;

însă în cazul infectărilor mai recente
aceste virusuri încalcă mai mult decât abuziv
grupurile semantice și se lasă duse în cărcă la întâmplare
ba de un verb salivat ba de o răsuflare
a indignării noastre
iar sensurile au ajuns să însemne nimica toată.

Continuăm să punem în funcție comunicarea
ca să avem acces la real și vorbim
despre un lucru pentru a defini un altul
cum ți-ai zugrăvi casa urcând pe o schelă
unde ai ajuns doar gândindu-te că ai ridicat-o
sau ca urma pasului meu de ieri
pe care o calcă deja săltând pasul meu de mâine;
așadar cum să alcătuiești o Lume
din această realitate ce amestecă în vorbire
categorii contradictorii și mai degrabă incompatibile
precum viață încleștată cu non-viață
și prezență care are toate formele absenței
devenită mai urgentă decât iluzia non-prezenței sale
căci se ia de mână cu spaima?